

7/ 426
GK. 32

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 647
Konu :Adana Milletvekili
Meral DANIŞ BEŞTAŞ'ın
Yazılı Soru Önergesi

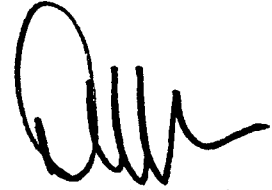
.../.../2016
04 Şubat 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 16.12.2015 tarihli ve 43452547-120.07-7613 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Meral DANIŞ BEŞTAŞ'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/426 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (5 Sayfa)

ADANA MİLLETVEKİLİ
SAYIN MERAL DANIŞ BEŞTAŞ'IN
TBMM 7/426 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Adana İli hem Bakanlığınızca hazırlanan raporlara, hem de çeşitli çevre kuruluşlarının yapmış olduğu çalışmalara göre illerin çevre sorunlarının öncelik sıralamalarında ön sıralarda gelmektedir. Örneğin geçmiş yıllarda hazırlanan bir rapora göre; Adana atıklar konusunda 1'inci, hava kirliliği konusunda 2'inci, toprak kirliliği konusunda 3'üncü, su kirliliği konusunda 4'üncü, orman tahribatı konusunda ise 5'inci sırada yer almaktadır.

Adana Çevre Mühendisleri Odası tarafından ifade edildiği üzere Adana'da yeşil alanların git gide tahribata uğraması, kentte yeşil alanların giderek azalması Adana'nın güncel ve en önemli sorunlarından birisi haline gelmektedir. 100.Yıl bölgesinde bulunan Sakıp Sabancı parkının içerisine yapılacak olan "Jurassic Park" çevrede yaşayan vatandaşların tepkisine neden olmuş ve vatandaşlar bu parkta hergün kuş seslerini dinleyip, yürüyüş yaptıklarını, şimdi ise inşaat faaliyetlerinden çok rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bu çalışma yapılırken ağaç kökleri kesilip dışarı çıkarılmış, yani ağaçlar inşaata kurban edilmiştir. Yine Doktor Aşkım Tüfekçi Hastanesinin bahçesinde bulunan 120 adet ağaç da başka bir gerekçe ile kesilmiştir. Çevre Mühendisleri Odası başta olmak üzere çevreciler bu ağaç kıyımlarına engel olmak için çaba sarfetmişler, ancak yaşanan neticeye engel olamamışlardır.

Bu bağlamda;

1-Adana İli ile ilgili saymış olduğumuz sorun sıralaması 2015 yılı itibariyle değişmiş midir, güncel oranlar ne şekildedir?

2-Adana İlinde atıklar, kirlilik ve orman tahribatı eksenindeki seyreden çevre sorunlarının giderilmesine yönelik çalışmalarınız var mıdır? Adana'da çevre sorunlarının aza indirgenmesi adına aldığınız önlemler, yürütmekte olduğunuz çalışmalar nelerdir?

3-Adana'da orman tahribatının, yeşil alanların yok edilmesine ilişkin uygulamaların nedenleri nelerdir?

4-Adana'da yeşil alanları inşaata açmanızın nedeni nedir? İnşaat izni verilen alanlarda kamu yararı gözetilmeksizin, yeşil alanların berhava edilmesinin ve yeşil alan tercihi yerine bina yapımına öncelik verilmesinin nedeni nedir?

5-Adana İlindeki yeşil alanların oransal dağılımı nedir?

6-Adana İlinde yeşil alan açılmasına dönük projeleriniz olacak mıdır?

7-Son yıllarda çevre bilincinin gelişmiş olmasına rağmen Bakanlığınızın aksi yönde hareket ederek yeşil alan tahribatına zemin hazırlamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

8-Adana İlinin çevre kirliliği ve yeşil alan tahribatı konusunda tehlike sinyalleri veriyor olması karşısında hâlihazırda hiçbir önlem alınmayıp, tehlikenin daha da artmasına yönelik uygulamaların nedeni nedir?

CEVAPLAR:

1-Çevresel sorunlarının önceliklerinin bilinmesi; ulusal politikaların oluşturulmasında, illerin geleceğe yönelik kalkınma hedeflerini planlanmasında, doğal kaynaklarımızın optimum kullanımının sağlanmasında, diğer paydaş kurumların uygulama planlarını hazırlamalarında ve çevre kirliliği ile mücadelede önem arz etmektedir.

Ülkemizde farklı konularda uzun yıllardır yapılan münferit çalışmalar olmakla birlikte, bu konuların birlikte ele alınarak ülke genelinde çevresel durumu ortaya koyacak ve karar vericilerin çalışmalarına altlık teşkil edecek bir rapora ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla 2002 yılından bu yana Bakanlığımızca hazırlanmakta olan Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerinden gelen bilgiler çerçevesinde hazırlanmaktadır. Söz konusu çalışma, Hava Kirliliği, Su Kirliliği, Toprak Kirliliği ve Gürültü Kirliliği öncelikli çevre sorunları ana konu başlıklarını oluşturmaktadır.

Bu raporda; illere göre çevre kirliliği için bir öncelik sırası belirlenmekte ve o kirliliği azaltmak yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Soru önergesinde sanki Adana ilinin ülkemizdeki atıklar konusunda 1'inci, hava kirliliği konusunda 2'inci, toprak kirliliği konusunda 3'üncü, su kirliliği konusunda 4'üncü, orman tahribatı konusunda 5'inci sırada yer aldığı ifade edilmektedir. Oysa ki, yapılan bu sıralama Adana ilinin ülkemiz içindeki çevre kirliliği sıralaması değil, İl Müdürlüğümüzce önlem alınması öncelikli olan çevre sorununun belirlenmesidir.

2014 yılında hazırlanan 'Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu'nda Adana ili için çevre sorunlarının tespiti ve değerlendirilmesini takiben bu sorunların çözümü için bir öncelik sırası belirlenmiş ve gürültü kirliliği 1'inci öncelikli çevre sorunu olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda da Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzce çalışmalar başlatılmıştır. Ayrıca hava kirliliği 2'inci, su kirliliği 3'üncü, atıklar 4'üncü olarak öncelik sıralaması yapılmıştır.

2-Söz konusu çevre kirliliklerinin giderilmesine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

. Adana ilinde oluşan katı atıklar düzenli depolama tesisine gelmektedir. Adana Büyükşehir Belediyesi 2008 yılında ITC firması ile 30 yıllık sözleşme imzalanmıştır. ITC firmasının işletmeye aldığı Düzenli Depolama Tesisine faaliyete geçmiş ve 2012 yılında Bakanlığımızdan Çevre İzni-Lisansı almıştır. Bu izin-lisans kapsamında, düzenli depolama, ambalaj atığı ayırma, kompostlaştırma, tıbbi atık sterilizasyon ve enerji üretimi yapılmaktadır.

Düzenli Depolama Tesisine günlük 270-300 adet çöp toplama aracıyla katı atıklar getirilmektedir. Aylık 1500 ton evsel atık (%2 civarı ambalaj atığı) düzenli depolama alanında kompostlaştırma işlemine tabii tutularak enerji üretimi yapılmaktadır.

Ayrıştırma tesisinde, atıklar 3 hattan oluşan 1500 Ton/gün kapasiteli tesiste, organik atık ve ambalaj atı klan (cinsi eri ne göre) olarak ayrıştırılmakta olup, ambalaj atıkları lisanslı geri kazanım firmalarına gönderilmektedir. Tesiste; besleme hattı, ayırma bantları, poşet açıcı, elektrikli mıknaş, balyalama vb. ekipmanları mevcuttur.

Enerji üretiminde, halihazırda toplam kapasitesi 840 ton/gün organik atık işleyebilen 6 adet fermantasyon sisteminde organik atıklar oksijensiz ortamda mikroorganizmalar vasıtasıyla bozundurulmakta olup, bu reaksiyon esnasında metan açığa çıkmaktadır. Oluşan metan gazı depolama balonuna (Kap:16.000 m³) alınıp, balondan sonra enerji üretim tesisine gönderilmektedir.

Bu kapsamda; Adana ilinde oluşan katı atıklar ilçelerden aktarma istasyonları vasıtasıyla II. Sınıf düzenli depolama tesisine gönderilmektedir. Sağlık kuruluşlarından kaynaklanan tıbbi atıklar ise lisanslı tıbbi atık araçlarıyla düzenli depolama alanında faaliyet gösteren tıbbi atık sterilizasyon tesisine gönderilmekte olup atıklar konusunda herhangi bir çevre kirliliği söz konusu değildir.

Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması belediyelerin görevleri arasında olup, bu amaçla ambalaj atıkları yönetim planı hazırlanmakta, hazırlanan ambalaj atığı yönetim planları doğrultusunda ambalaj atıklarının kaynağında ayrı biriktirilmesi için biriktirme ekipmanları yerleştirilmekte, ayrı biriktirilen ambalaj atıkları da ilgili belediye veya belediyenin sözleşme yaptığı lisanslı/geçici çalışma izinli toplama ayırma tesisi işletmelerince toplanmaktadır. Kaynağında ayrı toplanan plastik, metal, cam ve kağıt/karton gibi geri kazanılabilir ambalaj atıkları lisanslı toplama-ayırma tesislerinde cinslerine göre ayrılmakta ve tekrar değerlendirilmek üzere geri dönüşüm tesislerine gönderilmektedir.

Geri dönüşüm tesislerinde tekrar işlenerek ikincil ürünler elde edilmektedir. Adana ilinde hâlihazırda 15 toplama ayırma tesisine, 22 geri dönüşüm tesisine Bakanlığımızca lisans ve geçici çalışma izni verilmiştir.

Adana ilinde özel atıkların yönetimi kapsamında; 1 adet lisanslı, 1 adet geçici faaliyet belgesine sahip ömrünü tamamlamış lastik geri kazanım tesisi, 5 adet ömrünü tamamlamış araç geçici depolama tesisi, 1 adet ömrünü tamamlamış araç işleme tesisi mevcuttur.

Ayrıca Adana ili sınırlarında yer alan tüm ilçelerimizde oluşan katı atıklar; katı atık transfer istasyonlarına gelerek buradan Düzenli Depolama alanına gönderilmektedir. Yapılan çalışmalarla atıklar konusu 1'inci öncelikli çevre sorunu olmaktan çıkmıştır.

. Hava kirliliği konusunda; Adana ilinde kış sezonunda hava sıcaklığı 8-18C⁰ arasında seyretmekte olup 2-3 ay gibi kısa sürede ısınma amaçlı yakıt kullanımına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu dönemde ısınmadan kaynaklı hava kirliliği oluşmaktadır. İl Müdürlüğümüzce bu dönemde; ithal yakıt ithalatçılarından ve yerli kömür satıcılarından kaliteli yakıt kullanmayı sağlamak üzere kömür numuneleri alınmaktadır. Ayrıca dağıtıcı belgesine ve katı yakıt satıcısı kayıt belgesi alan işyerlerinde, kaliteli yakıt kullanımını sağlamak amacıyla denetimler yapılmaktadır. Hava kirliliği ile ilgili olarak en başta kalitesiz yakıt kullanımının önüne geçilmesi, bu konuda toplumun bilinç düzeyinin artırılması, çevre dostu yakıtların ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi gibi çalışmalar da etkin bir şekilde yürütülmektedir. Ayrıca bu yıl ki hava kirliliğinin artmasına etken olan sebeplerden biri de oluşan kum fırtınası ve meteorolojik nedenlerin de etkisi olmuştur.

- Adana ilinde 42 adet egzoz emisyon ölçüm istasyonu faaliyet göstermektedir. Bu istasyonlar İl Müdürlüğümüzce sürekli denetlenmektedir. Kolluk kuvvetleri ile yapılan denetimlerde egzoz emisyon ruhsatı olmayan taşıt sahiplerine idari yaptırım uygulanmaktadır.

-Adana ilinde 4 adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır. Bunlar Doğankent, Çatalan, Valilik ve Meteoroloji istasyonları ile Bakanlığımız web sitesi üzerinden 24 saat kontrol edilmekte, sınır değerlerin aşılması durumunda ilgili kurumların da desteği ile çalışmalar yapılmaktadır.

-Adana ili; Bakanlığımız tarafından yayımlanan 2013/37 sayılı "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi" çerçevesinde, illerin temiz hava eylem planı hazırlaması gerekliliği mevcuttur.

-Adana Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü koordinasyonunda hazırlanan Temiz Hava Eylem Planında; Adana iline özgü olarak yapılan değerlendirmeler ve belediye başkanlığı ile birlikte kurum ve kuruluşlarla işbirliği çalışmalarına yer verilmiştir.

-Adana'nın 4 büyük ilçesi Seyhan, Çukurova, Yüreğir ve Sarıçam'ı kapsayan hava kirleticileri için emisyon envanteri hazırlanmıştır. Envantere bağlı olarak yapılacak hava kalitesi modelleme çalışmaları Bakanlığımızın yürütmekte olduğu "*Ulusal Hava Kirliliği Emisyon Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi*" ile tamamlanacaktır.

-Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin tam ve etkin şekilde uygulanmasını teminen; Avrupa Birliği standartlarında bölgesel bir ölçüm ağına kurulması, laboratuvar altyapısı ile bölgesel yönetim anlayışının benimsenerek kurumsal kapasitenin artırılması yönünde önemli bir adım olarak Adana'da faaliyette bulunacak olan "Akdeniz Temiz Hava Merkezi" bölgesel yapılanmanın diğer bir örneğini oluşturacaktır.

. Özellikle eğlence yerlerinden kaynaklanan canlı müzik gürültüsü, yerleşim yerleri içerisinde küçük ölçekli imalathanelerin bulunması, TEM Otoyolunun şehir merkezinden geçmesi ve otobana çok yakın yerleşim yerlerinin bulunması, gürültü konusunda şikayetlere neden olmaktadır. Bu nedenle öncelikle gürültü kirliliğinin önüne geçebilmek için Bakanlığımızca 04.06.2010 tarihli Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince, Türkiye genelinde belirlenmiş nüfusu 100.000'in ve nüfus yoğunluğu kilometrekare başına 1000 kişinin üstünde olan yerleşim alanları için ilgili belediyesi tarafından stratejik gürültü haritalarının hazırlanarak gürültüye maruz kalan kişi, konut, okul ve hastane sayısının belirlenmesi ile ilgili ilimizin de yer aldığı bir proje başlatılmıştır.

Bu çerçevede, Haziran 2013 tarihinde başlayan "AB Çevresel Gürültü Direktifinin Uygulama Kapasitesi İçin Teknik Yardım Projesi, Bakanlığımızca ilgili Belediyeler ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile işbirliği ve koordinasyon içinde yürütülmüştür. Proje ile İstanbul, Bursa, İzmir, Kocaeli ve Ankara illerinin şehirleşmiş alanlarının gürültü haritaları hazırlanmış ve aynı zamanda 10 ilde seçilen pilot alanda gürültü haritası hazırlama çalışmaları ve haritalama sonuçlarına göre belirlenen problemlili alanlarda kısa, orta ve uzun vadede ne tür kontrol tedbirlerinin alınacağına dair eylem planı çalışmaları yürütülmüş ve eğitimler verilmiştir. Bu çalışmalarla, gürültü haritaları ve eylem planlarının hazırlanmasından sorumlu ve projede yer alan belediyelerin kapasiteleri de güçlendirilmiştir. Gürültü ile ilgili denetimler İl Müdürlüğümüzce ve yetki verilen Belediye Başkanlığınca yapılmaktadır.

. Su kirliliği konusunda merkezde 2 adet kentsel atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Organize Sanayi Bölgesinde ise 1 adet endüstriyel atıksu arıtma tesisi vardır. Atıksuyu olan sanayi tesislerinin ise münferit atıksu arıtma tesisi bulunmakta olup, bu tesislerden atıksu numuneleri alınarak sürekli kontrol edilmektedir.

Yukarıda belirtilen çalışmalarla ilimizde çevre kirliliği ile ilgili her türlü tedbirin alınmasıyla sonuçta, Adana ilimiz çevre kirliliği en az olan iller arasında yer almaktadır. Türkiye sıralamasına bakıldığında etkin bir şekilde yapılan çalışmalar sonucunda ilimizde önemli bir çevre sorunu olmadığı görülmektedir.

3,4,7-Bakanlığımızın, Adana İlinde yapmış olduğu imar planı çalışmalarında yeşil alanlar hiçbir zaman inşaata açılmamıştır. Bakanlığımızca, çok az sayıda onaylanan imar planlarında, kamu yararı ilkesi ile sosyal donatı dengesi ön planda tutulmaktadır. Bakanlığımız her zaman yeşil alanların artması yönünde çalışmalar yapmaktadır.

5,6-1/5000 ölçekli Nazım İmar Planının yapım yetkisinin Adana Büyükşehir Belediyesinde, **1/1000 ölçekli İmar Planlarının** ise ilgili ilçe belediyelerinde olması nedeniyle önergede belirtilen hususlar ile ilgili İçişleri Bakanlığından bilgi alınmasının daha uygun olacağı Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

8-Adana ilinde çevre kirliliği problemi şu an ve gelecek için tehlike sinyalleri vermemektedir. Çevre mevzuatı kapsamında Bakanlığımızca çevre kirliliğine karşı her türlü çalışmalar maksimum seviyede devam etmektedir. Adana ilinde oluşan veya oluşabilecek çevre kirliliği ile ilgili Bakanlığımızca kirliliğin oluşabileceği faaliyetler denetlenmekte, kirlilik tespiti durumunda gerekli idari yaptırımlar uygulanmakta ve oluşan kirliliğin giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılması sağlanmaktadır.